

KIRJALLINEN KYSYMYS 43/2011 vp

Kotikunta- ja sosiaalihuoltolain toimivuus

Eduskunnan puhemiehelle

Kotikunta- ja sosiaalihuoltolain muutokset (1377—1378/2010) tulivat voimaan 1.1.2011. Lakimuutokset mahdollistavat sosiaalipalveluiden ja hoitopaikan hakemisen toiselta paikkakunnalta samoin perustein kuin jos hakija olisi kunnan asukas. Laki antaa muun muassa laitoshoidossa oleville ikäihmisille ja vammaisille oikeuden valita asuinkuntansa esimerkiksi läheltä toisella paikkakunnalla asuvia omaisiaan.

Laki itsessään on hyvä ja laajentaa laitoshoidon tarvitsevien ihmisten oikeuksia. Lain toteuttaminen käytännössä on kuitenkin haastavaa. Muuton kohteena olevan kunnan tulee käsitellä hakemus, arvioida hakijan palveluntarve hakijan kotikunnan kanssa ja tehdä päätös. Vaikka hakijalle myönnettäisiinkin haettu palvelu, voi tämä käytännössä tarkoittaa kohtuuttoman pitkää jonoa laitoshoitopaikalle. Vanhustenhoidon resurssit ovat niukat ja tälläkin hetkellä

monien kuntien jonoissa on jo ennestään hoitopaikkaa odottamassa olevia ikäihmisiä, jotka ovat etusijalla ulkopaikkakunnalta muuttavaan laitoshoidon tarvitsevaan ikäihmiseen nähden. Kunnat pitäisikin velvoittaa lain nojalla järjestämään kuntaan muuttavalle ikäihmiselle lain mukainen palvelu inhimillisen takuun ajan eli kolmen kuukauden kuluessa, jotta mainittujen kotikunta- ja sosiaalihuoltolain muutosten myötä voimaan tulleet oikeudet toteutuisivat myös käytännössä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin ministeri aikoo ryhtyä, jotta laki takaisi uudelle paikkakunnalle muuttavalle ikäihmiselle oikeuden lain mukaiseen palveluun inhimillisen ajan eli kolmen kuukauden kuluessa?

Helsingissä 2 päivänä elokuuta 2011

Merja Kuusisto /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Merja Kuusiston /sd näin kuuluvan
kirjallisen kysymyksen KK 43/2011 vp:

*Mihin toimiin ministeri aikoo ryhtyä,
jotta laki takaisi uudelle paikkakunnalle
muuttavalle ikäihmiselle oikeuden lain
mukaiseen palveluun inhimillisen ajan
eli kolmen kuukauden kuluessa?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaalihuoltolakiin on vuoden 2011 alusta voi-
maan tullee lainmuutoksella lisätty uusi 16 a §,
jonka mukaan henkilöllä, joka ikänsä, vammai-
suutensa tai muun sellaisen syyn vuoksi ei kyke-
ne asumaan itsenäisesti, on oikeus hakea palvelu-
ja ja hoitopaikkaa myös muusta kuin kotikunnas-
taan. Kunnan tulee käsitellä hakemus, arvioida
hakijan palvelutarve ja tehdä palvelujen myöntä-
misestä päätös. Saatuaan palveluja ja hoitopaik-
kaa koskevan päätöksen hakija voi muuttaa ky-
seiseen kuntaan.

Palveluja koskeva päätös on tehtävä hallinto-
lain 23 §:n nojalla aina ilman aiheetonta viivytys-
tä. Vammaisuuden perusteella järjestettävistä
palveluista ja tukitoimista annetun lain 3 a §:n 3

momentissa on erikseen säädetty, että tämän lain
mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat pää-
tökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja
viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä,
kun vammainen henkilö tai hänen edustajansa on
esittänyt palvelua tai tukitointa koskevan hake-
muksen, jollei asian selvittäminen erityisestä
syystä vaadi pitempää käsittelyaikaa. Vastaavaa
määräaika säännöstä ei ole säädetty ikäihmisille
järjestettäviä palveluja koskien.

Valintaoikeuden toteutumista voi viivästyttää
hoitopaikkojen jonotilanne siinä kunnassa, jonne
haluttaisiin muuttaa. Sosiaalihuoltolain muutok-
sesta antamassaan lausunnossa eduskunnan so-
siaali- ja terveystieteiden valiokunta ei kuitenkaan pitänyt
kuntalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tarkoi-
tuksenmukaisena erillisen määräajan säätämistä
uuden lain mukaisten hakemusten käsittelylle
(StVL 13/2010 vp). Samalle kannalle asettui
myös hallintovaliokunta asiaa koskeneessa mie-
tinnössään (HaVM 27/2010 vp). Mahdollisten
määräaikaisten säätäminen lakiin tulee ulottaa
koskemaan kaikkia samanlaisessa palvelujen tar-
peessa olevia asiakkaita ja kaikkia tilanteita.
Asia huomioidaan valmisteltaessa sosiaali- ja
terveydenhuollon järjestämisestä, kehittämisestä
ja valvonnasta annettavaa lakia.

Helsingissä 22 päivänä elokuuta 2011

Peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 43/2011 rd undertecknat av riksdagsledamot Merja Kuusisto /sd:

Vilka åtgärder ämnar ministern vidta för att lagen ska garantera att en äldre person som flyttar till en annan ort får lagstadgad socialservice inom mänsklig tid, dvs. inom tre månader?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I samband med en lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2011 fogades en ny 16 a § till socialvårdslagen. Enligt paragrafen kan en person som på grund av sin ålder eller sin funktionsnedsättning eller av någon annan orsak inte kan bo självständigt anhålla om socialservice och vårdplats även i en annan kommun än hemkommunen. Kommunen ska behandla ansökan, bedöma sökandens behov av service och fatta beslut i ärendet. När sökanden fått beslutet om socialservice och vårdplats kan han eller hon flytta till kommunen i fråga.

Beslut som gäller socialservice ska fattas utan ogrundat dröjsmål i enlighet med 23 § i förvaltningslagen.

I 3 a § 3 mom. i lagen om service och stöd på grund av handikapp föreskrivs särskilt att beslut om service och stöd enligt denna lag ska fattas utan obefogat dröjsmål och senast inom tre månader från det att den handikappade eller hans eller hennes företrädare har ansökt om service eller stöd, om inte utredningen av ärendet av särskilda skäl kräver längre behandlingstid. När det gäller service för äldre finns ingen motsvarande bestämmelse om tidsfrist.

Köerna till institutionerna i kommunen man vill flytta till kan vara så långa att rätten att välja inte genast förverkligas. Social- och hälsovårdsutskottet poängterar ändå i sitt utlåtande om ändring av socialvårdslagen (ShUU 13/2010 rd) att det inte är motiverat att föreskriva en särskild tidsfrist för behandlingen av ansökningarna enligt den nya lagen, eftersom kommuninvånarna ska behandlas lika. Även förvaltningsutskottet intog samma ståndpunkt i sitt betänkande (FvUB 27/2010 rd) om ärendet. Eventuella tidsfrister som tas in i lag bör gälla alla klienter med liknande servicebehov och alla situationer. Saken beaktas i samband med beredningen av lagen om ordnande, utvecklande och övervakning av social- och hälsovården.

Helsingfors den 22 augusti 2011

Omsorgsminister Maria Guzenina-Richardson